

FORDYPNINGSOPPGAVE

Veiledning tolkestudenter.

Retningslinjer for veiledning av tolkestudenter

Utarbeidet av:

Anne-Elin Solheim

Studium:

Rådgivning 2

Innlevert:

Vår 2013

Forord.

Året er 1993 og det er vår.

Jeg er 21 år, og tolkestudent. Det er ikke lenge til eksamen, og jeg begynner å føle presset. I tillegg skal jeg nå ha tolkepraksis, og er spent på det. Vi har i det hele tatt øvd mye inne på «språklaboratoriet(foran kamera, for evaluering etterpå) på skolen, men må si jeg er ganske uerfaren når det kommer til å være ute i felten.

Jeg har fått vite at min praksis skal foregå ved tolketjenesten i Oslo/Akershus, og heldigvis er vi to studenter som skal være sammen slik at vi har hverandre å støtte oss til.

Dagen vi ankommer tolketjenesten får vi vite at vi kommer til å bli sendt rundt på forskjellige oppdrag med forskjellige tolker. Det første oppdraget er forelesning på Norges Idrettshøyskole, og nå må vi bare haste av sted for vi har dårlig tid.

Vi går fort for å rekke T banen. Mens vi sitter på T-banen forteller vår tolkeveileder, som er ganske nyutdannet, oss litt om seg selv og hvordan tolkejobben hennes fungerer.

Vi ankommer skolen og finner forelesningssalen vi skal tolke i. Vi setter ut stoler til de to som skal observere(tolkeveileder og medstudent), og ordner plass slik at den som skal tolke blir stående sammen med foreleser. Vi rekker så vidt å hilse på vår døve student før foreleseren kommer inn i rommet, og forelesningen er i gang.

Foreleseren prater ekstremt fort, og jeg har en utrolig høy puls. Dette har jeg aldri prøvd, og jeg tenker; «dette går aldri bra». Jeg stiller likevel opp og prøver å tolke. Selv om jeg ikke har kjennskap til dette fagspråket, og ikke har fått forberedt meg, er totalt uerfaren, så forventes det jo at jeg skal praktisere tolking.

Jeg husker ikke hvor lang tid tolkingen min varte. Men jeg vet det ikke tok lang tid før jeg mistet ord, febrilsk forsøkte å forstå hva foreleseren snakket om, og til slutt falt ut av hele tolkingen, slik at min veileder måtte overta.

Følelsen av mislykkethet var stor.

Det ble ikke tid til at jeg og min veileder fikk snakket sammen etterpå, jeg husker ikke hvorfor. Den dagen gikk jeg hjem med en selvtillit som var på bunn-nivå. Jeg hadde vel aldri vært nærmere tanken på å gi opp akkurat da.

Heldigvis ga jeg ikke opp. Neste dag var det ny veileder, nytt oppdrag, og jeg fortsatte min praksis.

Innhold

<i>Forord</i>	1
Innhold	2
1.0 Innledning.....	3
1.1 Begrunnelse for valg av tema.	3
1.2 Temaets relevans.....	3
1.3 Oppgavens oppbygning.	3
2.0 Problemstilling.	4
2.1 Avklaring og presisering av problemstilling.....	4
3.0 Fagområdet Tegnspråktolk.....	5
3.1 Eget faglig ståsted.	6
4.0 Innovasjons og utviklingsarbeid.....	7
4.1 Om rådgivning og innovasjon.....	8
4.2 Om veiledning.....	8
4.3 Veiledning og etikk.....	9
5.0 Forskningsmetoder.	9
6.0 Undersøkelse/Metode.....	10
7.0 Intervju 1.	11
7.1 Planlegging for intervju 1.	11
7.2 Gjennomføring og analyse av intervju 1.....	12
7.3 Evaluering av intervju 1.	13
7.4 Planlegging av intervju 2.	14
7.5 Gjennomføring og analyse av intervju nr 2.	14
7.6 Evaluering av intervju 2.....	16
8.0 Drøfting.	16
8.1 Intervju 1.....	16
8.2 Intervju 2.....	17
8.3 Mine tanker om veiledningen.	20
9.0 Forslag til retningslinjer for veiledning.....	20
9.1 Retningslinjer.....	21
10.0 Avslutning.	23
Litteraturliste.....	24
Vedlegg 1	

1.0 Innledning.

Som avslutning på dette studiet i Rådgivning 2, ved Høgskolen i Nesna, skal jeg nå skrive en fordypningsoppgave. Jeg ønsker å rette denne oppgaven imot mitt yrke som er tolk for døve og døvblinde. Dette vil derfor bli en innovasjonsoppgave på systemnivå vedrørende emnet veiledning av tolkestudenter.

1.1 Begrunnelse for valg av tema.

Da tolkeyrket er et relativt nytt yrke, og tolkeutdanningen en ny utdanning, er det mye som det ikke har vært «fastspikrete» rutiner på, også det som angår veiledning av tolkestudenter. Helt siden jeg selv begynte å jobbe som tolk for 15 år siden, har mye av virksomheten rundt tolketjenesten gått i å utprøve nye forskjellige skjemaer, rutiner og systemer. Mange av praksisene har vært forskjellig fra tolketjeneste til tolketjeneste. Det som har angått veiledning av tolkestudenter har man heller ikke hatt faste rutiner på. Mye har vært opp til den enkelte tolketjeneste, veileder og student.

I tillegg til å gå på rådgivning tar jeg også Spesialpedagogikk 3. Dette har ført til at jeg nå har tatt praksis ved et annet fagområde, og har gjort meg en del erfaringer på dette. Jeg ser at selv om det spesialpedagogiske yrket favner et stort fagområde, opplevde jeg denne praksisen å være mer konkret enn tolkepraksisen. Jeg ønsker i denne oppgaven å se nærmere på dette, for så å utbedre plan/rutiner for tolker som veileder studenter. Dette vil også føre til at jeg selv som tolk/veileder kan forbedre veiledningspraksisen jeg utfører.

1.2 Temaets relevans.

Jeg har jobbet i ca 15 år som tolk, og i løpet av denne tiden veiledet for studenter. Da ofte som bi – veileder. Det er sjelden jeg har fått tid til å forberede meg på å ta imot student, og det er sjelden jeg har hatt konkrete emner å veilede i. Mye av veiledningen har vært tilfeldig, og opp til meg selv som veileder. Jeg har heller aldri fått opplæring i hvordan man veileder. Dagens døvetolk utdanning er nå en bachelor utdanning på høgskole nivå, og er i tillegg en utdanning som krever mye praksis.

1.3 Oppgavens oppbygning.

I kapt. 1 i denne oppgaven vil jeg skrive en innledning med begrunnelse for valg av tema, og temaets relevans. I kapt. 2 vil det komme en problemstilling og en avklaring og presisering av denne problemstillingen. I Kapt. 3 vil jeg skrive om fagområdet tegnspråktolk, noe som vil

omhandle profesjonen, tolkerollen og tolkeutdanningen. Kapt. 4 vil i være et teori kapittel hvor jeg skriver om innovasjon og utviklingsarbeid, og om rådgivning og veiledning. Kapt. 5 handler om forskningsmetoder. Kapt. 6 kommer til å være metode kapittelet. Her vil jeg beskrive hvilke fremgangsmåtene jeg kommer til å bruke i oppgave. I kapt. 7 vil jeg skrive om gjennomføringen av et forskningsintervju, analyse og evaluering. Kapt. 8 vil inneholde drøftninger rundt intervjuet og komme med egne tanker om veiledning. I kapt. 9 vil jeg komme med noen forslag til retningslinjer, og i kapt. 10 vil det komme en avslutning.

2.0 Problemstilling.

Hva kan være gode retningslinjer for en tolk som skal veilede tolkestudenter?

2.1 Avklaring og presisering av problemstilling.

Jeg ønsker å vinkle denne problemstillingen imot å gjelde vanlig tegnspråktolking for døve, og stemmetolking. Dette vil utelukke tolking for døvblinde, og tolking av tegn som støtte til munnnavlesning, som også er en del av tolkeutdanningen. Dette for at emnet ikke skal bli for stort. Jeg ønsker også å avgrense veiledningen jeg skal skrive om, til å gjelde tredje års studenters tolkepraksis. Dette fordi det er vesentlige forskjeller på praksisene til 2. og 3. års studenter, og jeg ønsker at retningslinjene jeg skal skrive skal være konkrete og tett opp til studieåret studentene er inne i. Jeg må også få presisere at i denne oppgaven skriver jeg også med utgangspunkt i meg selv, og bruker i tillegg teori og egne erfaringer som referanser. I problemstillingen min bruker jeg ordene «en tolk» og «veiledning av tolkestudenter», men denne oppgaven blir likevel overordnet å dreie seg om rådgivning, og utvikling på systemnivå. Retningslinjene jeg lager skal kunne brukes for rådgivning av andre tolker som skal veilede tolkestudenter, og disse vil i tillegg være forslag til en utviklingsprosesser /innovasjon på systemnivå for tolketjenester som skal ha studenter i praksis. En viktig funksjon som rådgiver er å være koordinator, lede rådgivningsprosesser, ha et samlet blikk over mål og innsats og ha oversikt over hvem som har ansvar for hva. Rådgiverrollen fordrer til å ta ansvar, samtidig som en ikke tar ansvaret fra de øvrige aktørene (Johannessen m fl.2010). Jeg ønsker at retningslinjene jeg lager skal kunne brukes av alle tolker som veileder, uavhengig om de er hovedveileder eller bi -veileder. De bør også være konkrete og lette å

bruke.

3.0 Fagområdet Tegnspråktolk.

Profesjonen: Tolkeyrket i Norge har en forholdsvis kort historie da dette ikke har vært en anerkjent profesjon før senere år. En av årsakene til at det nå har blitt en profesjon i sammenheng med høyere utdanning er et økt behov for tolker, da døves rettigheter til utdanning og samfunnsintegrasjon har endret seg de siste år.

Vi har for så vidt hatt mennesker som har fungert som tolk for døve fra gammelt av, men dette har da ikke fungert som en yrkesrolle. Denne tolkingen var noe en hadde tilgang til hvis man var heldig, fikk det som veldedighetsarbeid eller at det ble ofte utført av venner og familie. Dette førte igjen til at tolken ofte vurderte hva som burde, skulle og kunne tolkes i en gitt situasjon(Grønlie.2005).

I 1972 godkjente rikstrykdeverket at døve skulle få dekket tolk til nødvendige ærender, noe som innbefattet tolk hos lege og ved innleggelse på sykehus. Dette var ikke Norges døveforbund fornøyde med, og de satte ned et utvalg for å få endret døves rettigheter til tolk. Kampsaken var at døves rettigheter til tolk skulle hjemles i loven på flere områder.

Dette har etter hvert ført til at disse rettighetene har blitt utvidet. I dag har døve rettigheter som er nedfelt i folketrykdeloven § 10-7, fjerde ledd. Dette omfatter retten til tolk for å fungere i dagliglivet, deltakelse på arbeidsplass, å delta i opplæring på arbeidsplass for å forbedre funksjonsevne og de har dekning til tolk under utdanning.(Bergh.2003)

Tolkerollen: En tolks oppgave er å formidle all auditiv informasjon, noe som betyr at man skal formidle både budskap og stemning. (Bergh.2003). Tolken oversetter fra norsk tale til norsk tegnspråk og fra norsk tegnspråk til norsk tale. Klientene er ikke bare døve, men også hørende som trenger hjelp i å kommunisere med døve. Det er viktig at tolken fungerer slik at brukerne blir likestilt. En tolk skal være profesjonell, ”usynlig”, uten egne meninger. Han/hun skal bruke seg selv uten å bli personlig, tale andres holdninger og meninger uten forbehold. Man må være i fokus for brukerne og kolleger, må tåle usakligheter, og samtidig ta seg selv og sin rolle alvorlig. (Grønlie.2005) Å være tolk er et krevende yrke. Det er blitt utarbeidet etiske retningslinjer man som tolk skal forholde seg til. Disse retningslinjene ble utarbeidet av tolkeforbundet, og har spilt en stor rolle for profesjonaliseringen av tolkeyrket. Her vektlegges

tolkenes taushetsplikt ifølge Forvaltningsloven § 13a-13f, og loven om folketrygdbestemmelser. Videre står det at tolken ikke skal la egne holdninger påvirke tolkingen, og at man skal være upartisk. Man skal ikke være en deltagende aktør, men kan informere om sin funksjon i forkant av oppdrag. Tolken skal heller ikke tale noens sak, svare på spørsmål om andre parter forhold eller påta seg andre arbeidsoppgaver enn tolkingen. Tolken skal vise respekt for brukere og ha en framferd som fører til at møter mellom deltagere finner sted på en likeverdig måte. Tolken bør også arbeide for å høyne samfunnets forståelse av yrket og yrkets standard. (Bergh.2003)

Utdanningen: Norges døveforbund opprettet i 1976 et døvetolkutvalg som skulle lage et forslag til en døvetolkutdanning. Kirke og undervisningsdepartementet satte året etter i gang en utdanning og godkjenning av døvetolker. I utgangspunktet inneholdt denne utdanningen bare noen få ukes kurs, og et halvt års praksis, hvor man måtte ha tegnspråkferdigheter for å komme inn. (Grønlie.2005) Men en utvikling var nå satt i gang. Tolkeutdanningen har siden da vært i utvikling, og har vært flyttet mellom ulike departements sammensetninger. Siden 2000 har utdanning og forskningsdepartementet hatt ansvar for å øke studieplasser, og å gjennomføre tre års tolkeutdanning. I dag befinner det seg tolkeutdanninger ved Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Sør-Trøndelag og ved Universitetet i Oslo. Disse er bachelor utdanninger.

3.1 Eget faglig ståsted.

Jeg tok min tolkeutdanning i 1993 ved statens spesiallærerhøyskole, universitetet i Oslo. Etter endt utdanning begynte jeg å jobbe ved tolketjeneste i Sør-Trøndelag, hvor jeg var en av tolkene i et skoletolkprosjekt som ble satt i gang. Her tolket jeg ved videregående skoler, høyskoler og enkeltoppdrag de første årene. Ved skolene var det enklest. Her fikk man de samme skolebøkene som studentene, og samtalen med lærere/forelesere slik at man fikk forberede seg på tolkingen. Enkeltoppdragene kunne være ved arbeidsmøter, legekontor, tannlege, foreldresamtaler osv. Slike oppdrag er det ikke vanlig at man kan forberede seg til. Her «hopper» man i det, for å si det sånn.

Etter å ha jobbet som tolk noen år ble det etter hvert også aktuelt at jeg også skulle ha med tolkestudenter i praksis. Dette var noe jeg var positiv til siden jeg ser på det å først få praktisere faget sammen med noen som kan støtte deg som viktig.

Da jeg startet med denne veiledningen hadde jeg ingen formening på forhånd om hvordan dette skulle gjennomføres. Jeg hadde bare blitt spurt om å ta med meg en student på praksis,

men hadde ikke fått noen krav eller retningslinjer angående det å veilede studenter. På en måte ble vel denne praksisen sett på som at studentene skulle få være sammen med en tolk på jobb, øvd seg på selve tolketempoet, utvikle sitt ordforråd og observere tolking. Det var lite planlegging på forhånd, og det var lite som var konkret for meg angående denne praksisen.

Etter seks år ved tolketjenesten i Trondheim flyttet jeg med min familie til Nordland, hvor jeg fortsatte å jobbe som tolk (nå freelancetolk), med Tolketjenesten i Nordland som oppdragsgiver. Her har jeg også hatt studenter i praksis. Mye av denne veiledningen har foregått som før, og har også her vært opp til meg selv.

4.0 Innovasjons og utviklingsarbeid.

Utviklingsarbeid er omfattende. Det inkluderer begrepene prosjekt og innovasjon så vel som uttrykkene aksjonsforskning, anvendt forskning, utprøving, forsøk, utredning og organisasjonsutvikling. I Norge går dette som regel under betegnelsen FOU-arbeid, dvs forsknings og utviklingsarbeid. I mange tilfeller dreier dette seg om systemrettet arbeid som skal bedre praksis i grupper og organisasjoner. (Johannessen m fl.2010)

Som sagt er ikke tolkeprofesjonen gammel, og man kan si at det også her vil være utviklingspotensial innenfor profesjonens system, slik det er innenfor mange profesjoner. I denne oppgaven går problemstillingen ut på å utvikle retningslinjer for hvordan de enkelte veilederne/tolkene innenfor profesjonen tar imot og veileder studenter. Dette vil være felles retningslinjer, noe som igjen kan føre til en felles praksis for tolketjenestene. Felles retningslinjer/systemer kan være med på å sikre at alle tolkestudenter får en tryggere veiledningssituasjon, som er både mere forutsigbar og lik, uavhengig av praksissted.

Å arbeide innenfor felles rammer og strukturer vil også medføre en mere sikker og konkret arbeidssituasjon for de tolkene som skal veilede. De fleste av tolkene som skal utføre veiledning har liten veiledningskompetanse, men innehar en praktisk yrkeserfaring som er gunstig for veiledningen. Gode retningslinjer kan lede til at både organisasjon og brukere lettere kan oppnå de kompetansemål som er satt for en veiledningsperiode av praksisstudenter.

Et slikt utviklingsarbeid planlegges ved at man på en iderik og systematisk måte tar i bruk forskningsresultater og vitenskapelig kunnskap med formålet at man skal få frem nye prosesser, nye produkter, forbedre eksisterende systemer eller prøve ut nye systemer. (Olsson og Sørensen.2009)

4.1 Om rådgivning og innovasjon.

Man kan betrakte rådgivning, veiledning og konsultasjon som pedagogisk virksomhet hvor meningen er å sette de som søker hjelp, i stand til bedre å hjelpe seg selv. Dette kan også forstås i relasjon til organisasjoner og grupper som innebærer arbeid på systemnivå.

(Johannessen.2010). Rådgivning er i dag et utvidet begrep. Det stilles stadig større krav til både ledere og ansatte innenfor arbeidsliv, og man kan derfor finne eksempler på at personlig rådgivning tas i bruk for å forbedre yrkesinnsats på en arbeidsplass. Hva angår prosjektarbeid, utviklingsarbeid, innovasjon og organisasjonsutvikling på systemnivå, hevdes det nå at man i praksis vil tjene på at rådgivere prioriterer dette høyt blant sine arbeidsoppgaver. Dette vil være noe som kan bidra til å flytte oppmerksomheten fra individuelle årsaksforhold over til strukturer i systemer som produserer problemer og/eller hindrer utvikling og nytenkning.

(Johannessen.2010)

Innovasjon som rådgivningsstrategi handler vanligvis om forandringer og forbedringer i systemer og organisasjoner, og lite om enkeltindivider. Ønsker om en planlagt endring og eller en forbedring av praksis kan igangsettes inne fra selve organisasjonen/systemet eller hos instanser eller personer utenfor systemet.n(Johannessen.2010).

4.2 Om veiledning.

Veiledning innebærer at veileder ved hjelp av dialog, spørsmål og samtale hjelper den som blir veiledet til selv å oppdage alternative synsvinkler og andre perspektiver hentet fra innhold i eget veiledningsgrunnlag. (Sandell2004) Veilederen vil ofte ha spesielle kvalifikasjoner i form av erfaringer og dyktighet og gjerne også en formell veiledningskompetanse. Dette er med på å gjøre veiledningsforholdet til et profesjonelt forhold. Den som blir veiledet vil ha forventinger om en viss moralsk og faglig standard i utførelsen av veiledningsarbeidet. Forventingene kan være implisitte eller direkte formulert av veisøkeren. (Eide, m.fl. 2010).

En veileder kan vise hvordan ferdigheter kan utføres, og studenten må øve seg på egen hånd for å lære. Innenfor profesjonsveiledning lærer studenten noe om holdninger til yrket, da veileder også vil fungere som modell for yrkesutøvelse og yrkesetikk, og vil også være en modell for hvordan man veileder. (Johannessen m fl.2010).

4.3 Veiledning og etikk.

Veiledning er en etisk handling. Samme hvilken type veiledning det er snakk om, dreier veiledning seg egentlig om å hjelpe og ivareta et annet menneske. En veileder er ikke veileder for sin egen skyld, men for andres. Retningslinjer for veiledning kan vi se på som nødvendige, men de er ikke nok betingelser for en god veiledning. Innenfor det rommet for en god veiledning som disse retningslinjene skaper, gjelder også en etikk som det er vanskeligere å beskrive, først og fremst fordi oppsettet på retningslinjene, er utformet i et upersonlig og generelt språk, i motsetning til den mer subjektive opplevelsen av at veiledningen er god, der og da, for den det gjelder. Dette har å gjøre med veileders væremåte, holdninger, personlighet og tilnærming, f eks måten man tar imot veisøker på.(Eide m fl.2011).

5.0 Forskningsmetoder.

Forskningsarbeid har utgangspunkt i ett eller flere spørsmål, problemer eller ideer som forskeren ønsker å se på. Alle forskbare problemer kan sees på fra to synsvinkler. Fordeler og ulemper ved disse to perspektivene må veies mot hva det er forskeren ønsker å vite(Olsson og Sørensen.2009).

Disse to metodene er kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode. Her handler den ene om observasjon, intervju, casestudier og refleksjoner (kvalitativ metode). Mens den andre dreier seg mere om tall, mengde og skjemaer (kvantitativ metode) Med kvalitativ metode mener man altså forskningsprosedyrer som gir beskrivende data; Menneskets egne talte ord, skrevne ord og observerbar atferd. De forskjellige metodene kan deles inn i tolkende, språkorienterte og beskrivende metoder. Kvalitative metoder fokuserer ofte på det unike og kan gi mange opplysninger om få enheter.(Olsson og Sørensen.2009).

Man kan vel si at man i den kvalitative metoden går i dybden med forskningen, kommer nærmere enkeltmenneske, dets erfaringer og opplevelse.

Den kvantitative forskningen tar ofte utgangspunkt i teorier som bygger på tidligere

forskningsresultater(litteraturstudier), og egne erfaringer forskeren har på området (Olsson og Sørensen.2009). Den er objektiv og har distanse og ofte ingen, eller kortvarig kontakt med forsøkspersonen.(Olsson og Sørensen.2009). Metoden er altså mer teoretisk og systematisk i forhold til skjema og tall. Disse skjemaene har ofte faste svar. Den kvantitative metoden former informasjonen om til målbare enheter, som gir oss muligheter til å foreta regneoperasjoner for å finne gjennomsnitt og prosenter av en større mengde. (Dalland.2000).

I denne oppgaven ønsker jeg å ta i bruk kvalitativ forskningsmetode. En av grunnene til dette er at jeg i min forskning/undersøkelse ønsker en direkte kontakt og dialog med min intervjuperson.

6.0 Undersøkelse/Metode.

I Olav Dallands bok ”Metode og oppgaveskriving for studenter” står det:

En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder.

(Vilhelm Aubert, sitert i Dalland 2012).

I denne oppgaven kommer jeg som sagt til å ta i bruk kvalitativ forskningsmetode. Denne metoden fokuserer ofte på det unike og kan gi mange opplysninger om få enheter.(Olsson og Sørensen.2009). Hos mange kvalitativt orienterte metoder henvender man seg ofte til enkeltpersoner eller grupper som en på forhånd mener har noe spesielt å bidra med i forskningen. Dette er noe man kaller strategisk utvalg. (Dalland.2012). Jeg har vært strategisk i forhold til utvalg av intervjuperson i denne oppgaven, og har valgt å intervju leder for tolketjenesten i Nordland. Dette er en person som fungerer som bindeleddet mellom høgskoler og tolketjenesten når studenter skal ut i praksis, og dermed også har kunnskaper, erfaringer og opplysninger som vil være viktige for denne oppgaven. Hun fungerer også selv som veileder.

Jeg ønsker å gjennomføre to intervjuer. Det første intervjuet jeg skal utføre skal i tillegg være et lavt strukturert intervju. Hvilket betyr at min intervjuperson fritt kan tolke spørsmålene, avhengig av egne erfaringer, språkvaner, verdier, ønskemål osv.(Olsson og Sørensen.2009)

Dette vil på en måte foregå som en samtale men allikevel være et forskningsintervju ettersom det er jeg (som forsker) som definerer og kontrollerer samtalen. (Kvale og Brinkmann.2009). Opplysningene jeg får fra dette intervjuet vil være med på å danne grunnlag for intervju nummer to, som skal være semistrukturert. Dette intervjuet vil også ligge nært opp til en samtale, men har som et profesjonelt intervju et formål. Både teknikk og en særegen tilnærming vil være nødvendig. Det at det er semistrukturert betyr at det verken er en åpen samtale eller en lukket spørreskjemasamtale. Det vil bli utført i overensstemmelse med en intervjuguide som sirkler inn bestemte temaer, og som inneholder forslag til spørsmål. (Kvale og Brinkmann.2009)

I tillegg til å bruke intervju som forskningsmetode, kommer jeg også til å bruke noe sekundærdata. Jeg har på forhånd fått tilsendt praksishåndboken fra Tolkestudiet ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, fra min intervjuperson, da dette er materialet hun tar utgangspunkt i sammenheng med veiledningen sin. Jeg ønsker også å bruke noen punkter fra dette i mitt utviklingsarbeide.

Min tilnærming til denne forskningen vil være hermeneutisk. I den hermeneutiske vitenskapstradisjonen mener man at det er en intensjonen i menneskers livsmøter, som gjør at motiver blir realisert gjennom handlinger, språk og gester. Det sentrale i den hermeneutiske forståelsen er således fortolkningen av spesifiserbare meninger og de spørsmål som i denne sammenheng blir stilt i en tekst eller et intervju. Meningen med et hermeneutisk forskningsperspektiv vil være å fange opplevelser, forstå og fortolke sammenhenger og muligheter til å forklare. Det er ikke andres tanker vi setter oss inn i, men hva disse tankene handler om. (Olsson og Sørensen.2009)

7.0 Intervju 1.

7.1 Planlegging for intervju 1.

I dette første intervjuet var det viktig for meg å få oversikt over mål og rammer for praksisen, og innledningsvis var det dette jeg ba min intervjuperson/Faglig leder for Tolketjenesten i Nordland fortelle meg om. Jeg skriver her et sammendrag av dette intervjuet

7.2 Gjennomføring og analyse av intervju 1.

I år har tolketjenesten i Nordland en tredje års praksisstudent, som har denne tolketjenesten som sitt hoved praksissted. Dette innebærer 2 ukers praksis i høstsemesteret, og tre ukers praksis vår semesteret.

I forkant av denne praksisen har studenten kontaktet sin veileder og sendt hvilke læringsmål studenten ønsker skal være i fokus. Studenten ønsker at området yrkesetikk skal være hovedområdet. Min intervjuperson er veileder for studenten, og planlegger veiledningen ut ifra dette.

Eksempel på læringsmål angående yrkesetikk hos studenten er:

Situasjon: Hvis det oppstår misforståelser i samtaler, eller at det er behov for at jeg som tolk må gripe inn i situasjoner, er jeg usikker på hvordan jeg skal gå frem på en bra og profesjonell måte.

Ønske: Jeg ønsker å bli bedre i å ta grep i situasjoner når det er nødvendig, og at jeg ønsker å kunne tilrettelegge for en bra kommunikasjon mellom parter.

Tiltak: At jeg skal kunne finne noen fraser eller punkter som kan være til hjelp når det oppstår misforståelser, og det er behov for oppklaring mellom parter. Jeg som tolk må øve meg i å være mer konkret og ta ansvar for at samtalen skal flyte. (Praksisstudent)

I følge praksishåndboken for tolketjeneste skal det være fastsatt veiledningstid ca 2 timer pr dag, og veileder forteller hun har satt av 1,5 timers førsamtale med studenten første dag. Her blir hun kjent med studenten, gir informasjon om hvilke arbeidsområder denne tolketjenesten har, samtaler litt om taushetsplikten, går gjennom studentens læringsmål og forteller om oppdragene studenten skal være med på i løpet av uken. Det blir ut over dette satt av tid for veiledning før og etter oppdragene som gjennomføres.

I løpet av praksisen i høstsemesteret er studenten også med to av de andre tolkene ved tolketjenesten på oppdrag, men har ikke vært med noen av freelancetolkene ennå.

Avslutningsvis forteller min intervjuperson at en av utfordringene med å ha praksisstudent i Nordland er store avstander, og dyre reiseutgifter i forbindelse med oppdrag. Økonomi ved reise kan gjøre at studenten går glipp av «gode» oppdrag.

Min intervjuperson viser også til tekst fra praksishåndboken for tegnspråk og tolkeutdanningen fra Høyskolen i Trondheim. Jeg ønsker å ta med noen punkter fra denne.

Hovedfokus ved tolkepraksis i høstsemesteret er at studenten skal ha prøvd å tolke i reelle tolkesituasjoner.

I praksisrapporten etter endt tolkepraksis bør praksisveileder beskrive kort hvilke læringsområder og læringsmål studenten kan arbeide videre med. Et felles vurderingskriterium for all praksis er at det skjer utvikling i løpet av perioden.

Gjennom praksisperioden skal studenten utvikle sin tolkefaglige kompetanse. Som tolk er det viktig å inneha en god situasjonsforståelse og selvinnsett, og utvikle evne til å samarbeide med og tilpasse seg brukere og kolleger, ut fra deres språk og kulturbakgrunn. Et tolkeoppdrag består av flere faser. Gjennom praksis skal studenten øke sin kunnskap og ferdigheter i alle fasene.

I forkant av et oppdrag: Hvordan forbereder studenten seg? På hvilken måte tar hun/han kontakt med brukerne? Hvordan blir valg og informasjon lagt fram og begrunnet tolkefaglig?

Gjennomføring av oppdrag: Hvordan tilrettelegger studenten egne arbeidsforhold? Hva viser studenten av ferdigheter, kunnskaper og generell kompetanse innen norsk tegnspråk og norsk, allmennkunnskap, tolkeprosess, tempo og flyt i tolking, brukerkunnskap, situasjons- og rolleforståelse, samarbeid i to-tolksystem, generell profesjonskunnskap og yrkesetikk. Hvordan avslutter studenten oppdraget?

I etterkant av et oppdrag: Hva gjør studenten for å ta opp ting som gikk bra, og som ikke gikk så bra - og hvordan? Informasjon og samarbeid med brukerne i etterkant av oppdraget.(www.hist.no)

7.3 Evaluering av intervju 1.

Jeg føler at jeg gjennom dette intervjuet har fått informasjon som har gitt meg noe å reflektere over. Spesielt i forhold til praksismålene studenten hadde angående yrkesetikk.

Dette er et fagområde som kan være komplisert i en veiledning, og kan også være noe som er veldig situasjonsavhengig.

Ble også litt overrasket over at dette var et av de viktigste målene eleven hadde for sin praksis, da jeg har vært vant til at de fleste tolkestudentene jeg selv har veiledet for har hovedsakelig vært opptatt av å utvikle sine tekniske tolkeferdigheter.

Dette intervjuet har gitt meg en oversikt, og et grunnlag for hvordan jeg skal gå frem videre. Jeg vil ut fra dette utarbeide noen spørsmål for mitt neste intervju.

7.4 Planlegging av intervju 2.

Intervju nr. 2 ønsker jeg som sagt å gjennomføre et semistrukturert intervju. Dette for å dele opp intervjuet i temaer som skal gi meg en bedre oversikt.

Jeg har utarbeidet en intervjuguide jeg kommer til å bruke. Dette intervjuet vil inneholde fem temaer. Hvert tema har et visst antall spørsmål. Dette er tema som jeg har tenkt skal hjelpe meg i å få relevant informasjon, for å utarbeide retningslinjer for veiledning av tolkestudenter. Intervjuet blir verken stramt eller strukturert. Det vil ligge nært opp til en samtale i dagliglivet, men har som et profesjonelt intervju et formål.

7.5 Gjennomføring og analyse av intervju nr 2.

Temaområde 1: Kursing i praksisveiledning.

Min intervjuperson forteller at kursingen man nå får for å kunne veilede tolkestudenter er veilederseminar som gis i regi av utdanningsinstitusjonen de mottar tolkestudenter fra. I dette tilfelle fra HIST avd. for lærer- og tolkeutdanningen i Trondheim. Dette er et kurs som går over to dager. Alle praksisstedene får tilbud om dette kurset. Dette er kurs som i følge kursprogrammet skal inneholde flere sider ved det å ha praksisstudent. Som f eks hva en skal se etter hos studenten (hva gjør han/hun i forkant, underveis og i etterkant av oppdraget), om å skrive logg, og om å reflektere over praksis.

Temaområde 2: Hva går disse kursene ut på?

Kurset går ut på å lære om hvordan en praksis skal foregå. Det blir arrangert av ansatte fra Tolkeutdanningen i Trondheim. Det inneholder noen praktiske arbeidsoppgaver omkring praksis, og foredrag angående erfaringer med å arbeide som veileder for tolkestudenter.

Jeg spør om de for eksempel lærer om evaluering av tekniske tolkeferdigheter, men dette har ikke vært et tema. Min intervjuperson mener at grunnen til at dette ikke tas opp, kan være at det er forventet at tolken som veileder skal ha dette iboende i seg da man ofte gir tilbakemelding og evaluerer kolleger i to-tolk samarbeid. Da jeg spør om de lærer å veilede gjennom samtaler/refleksjoner angående f eks etikk, forteller hun at de lærte litt om veiledning gjennom samtaler og refleksjoner, men at etikk ikke var et spesifikt tema. *”Vi lærte ikke konkrete veiledningsteknikker, og gikk heller ikke i dybden på dette temaet. Men vi*

lærte litt om viktigheten med å ta seg tid til den første veiledningssamtalen og bli godt kjent med studenten, og hva som gjør den trygg". Hun konkluderer med at de nok kunne hatt mer denne type arbeidsmetodikk.

Temaområde 3: Hvordan planlegger dere å utføre praksisen?

Her forteller min intervjuperson at hun bruker studentens noteringer og refleksjoner som et utgangspunkt for veiledningen. Hun forteller også at de prøver å legge til rette for at eleven skal få en variasjon over tolkeoppdragene som han/hun skal være med på i løpet av praksisen. Praksisstudenten de har hatt denne perioden har i løpet av fem ukers praksis vært med på oppdrag innenfor døvblinde tolking, skriveolking, ledsaging og taletolking, og vanlig tegnspråktolking.

Temaområde 4: Hvordan vurderes og observeres praksisen?

Min intervjuperson forteller at hun prøver å se etter konkrete eksempler som kan knyttes til studentens overordnede læringsmål for praksisen, samt spesifikke mål som eleven har satt seg for det enkelte oppdraget. Hun ser også etter studentens situasjons og brukerforståelse underveis i oppdraget. Hun ser nøye etter tolkens holdninger/væremåter i oppdraget, da dette er ting hun setter høyt i sine vurderinger. Hun skriver ikke direkte logg etter hvert oppdrag, men noterer ned eksempler fra oppdraget. *"Vi kunne kanskje vært flinkere til å ta i bruk logg som metode"*

Hun forteller videre at studenten også er med andre tolker ut på oppdrag, og at det da er den eventuelle tolkens ansvar å ha før, under og etterveiledning med eleven, men at hun får referert dette fra den andre tolken i etterkant.

Temaområde 5: Hvordan skriver du praksisrapport?

De får en praksisrapport mal fra HIST, som stadig er under utvikling, man skal bruke. Her legger man i hovedsak til grunn studentens læringsmål i forkant av perioden og oppsummerer dette. Man sier også litt om etikk og tolkerollen, og studentens evne til å reflektere over dette. *"Når det er jeg som er hovedveileder, skriver jeg praksisrapport alene, men innholdet er også diskutert med de andre tolkene som har vært veiledere", forteller min intervjuperson.*

7.6 Evaluering av intervju 2.

Jeg har som forberedning for dette intervjuet skrevet en mal for et semistrukturert intervju. Utarbeidelsen av intervjuet har vært en lang prosess, hvor det er brukt mye tid på forberedning. Dette fordi jeg selv mente at intervjusituasjonen ville bli mer naturlig både for meg og intervjupersonen dersom alle emner og spørsmål i intervjuet var godt gjennomtenkt og planlagt fra min side. Jeg føler også at jeg på grunnlag av dette har klart å skaffe meg den informasjonen jeg var ute etter. Min intervjuperson forteller om hvilke retningslinjer hun tar i bruk når hun som tolk skal veilede tolkestudenter. Dette er retningslinjer som i utgangspunktet er gode, men jeg oppfatter det også å være et stort handlingsrom innenfor disse retningslinjene. Jeg vil på bakgrunn av dette intervjuet prøve å lage noen retningslinjer som er konkret i forhold til veiledningen studenten kan få.

8.0 Drøfting.

Jeg vil i dette kapitlet se på svarene jeg fikk i intervjuene og drøfte disse. Jeg ønsker også å drøfte hva jeg kunne sett for meg som en forbedring for måten praksisveiledningen gjennomføres på i dag. Drøftingen vil komme i strukturert rekkefølge slik intervjuene ble utført. Dette fordi jeg ønsker at min drøfting skal være konkret og oversiktlig.

8.1 Intervju 1.

Da min intervjuperson viste meg hvilke ønsker og mål for praksis studenten hun nå veileder hadde, synes jeg det hørtes både interessant og spennende ut. Har opplevd før at mange tolkestudenter ofte har fokusert på å trene/praktisere språklige tolkeferdigheter så mye som mulig under praksis. Denne studenten ønsker å få føringer for hvordan han/hun skal løse opp i eventuelle misforståelser som kan oppstå under et tolkeoppdrag, og hvordan opptre når en må gripe inn i situasjoner.

Dette er noe som kan være en utfordring å få til i praksis, fordi disse hendelsene eleven viser til, vil være situasjonsavhengig. Her er det viktig å tenke veiledning i profesjonell utførelse generelt. Innenfor tolkeyrket er det ikke nok å tenke at man i hovedsak skal ha gode tolketekniske ferdigheter, men man bør også ha gode etiske føringer i bunn. Disse etiske føringene er noe som naturligvis blir lagt stor vekt på under en tolkeutdanning. Dette kan omhandle taushetsplikt, det å være upartisk/nøytral i tolkesituasjoner, kun å tolke alt det som

blir sagt, og ikke komme med egne ytringer under tolkingen osv. Dette er punkter som det er viktig å legge vekt på når man er tolk, og hvor en ung og uerfaren tolk kan være redd for å trå feil. Å avbryte en samtale for å oppklare misforståelser kan være en situasjon som gjør at man er usikker, og redd for å gjøre feil. Dette vil være en situasjon hvor man bør gå varsomt frem, og ikke minst være trygg på seg selv. Her vil det være viktig med mye samtale rundt profesjonalitet og yrkesutøvelse. Som veileder bør man legge til rette for at man sammen med studenten kan snakke om og reflektere over yrkesrelaterte problem eller fenomen.(Sandell.2004) Refleksjon i veiledningen vil kunne handle om problemstillinger studenten har definert for seg selv og sin veileder. Samtidig er det også viktig at veileder planlegger å ta studenten med på oppdrag som kan gi utfordringer angående tolkeetiske problemstillinger. I forbindelse med disse oppdragene kan veileder legge opp til en grundig førveiledning, for å fremme en bevisstgjøring av praktisk yrkest teori, hvor man legger vekt på begrunnelser for handlingsvalg.

Min intervjuperson fortalte også om de økonomiske utfordringene en har i Nordland angående reising i mellom oppdragssteder, og at dette kunne føre til at studenten kunne miste gode oppdrag. Dette er en ting som burde vært klargjort på forhånd, med både utdanningsinstitusjon og praksissted, slik at studenten kan være sikret en god kvalitet på praksisen uavhengig av praksissted. Er strukturen rundt en praksis godt planlagt, kan dette legge til rette for en oversiktlig og forutsigbar praksisperiode.

8.2 Intervju 2

Temaområde 1. Kursing i praksisveiledning. At praksisstedene nå får tilbud om veiledningsseminar fra utdanningsinstitusjonen synes jeg er bra. Veiledningsseminaret var over to dager. Dette tenker jeg kan være litt kort tid for å gå i dybden på temaene.

Slike veiledningsseminarer er også viktig for at praksisstedene skal kunne gi en veiledning med god kvalitet, og ikke minst være et praksissted som er oppdatert etter dagens standard og utdanningssted. Det vil ikke være nok at en veileder har mange års erfaring i yrket. Samfunnet er stadig i endrings og utviklingsprosesser, og det integreres ofte nye kunnskaper, som igjen fører til at man nyanserer og utvikler faglige ferdigheter videre.(Killen.2012).

Temaområde 2. Hva går disse kursene ut på?

At disse kursene inneholder en del informasjonsgivning angående hvordan en praksis skal foregå er viktig. Dette gjør at rammene for praksisen er definert.

Veilederne får også en del praktiske oppgaver på dette seminaret. Dette kan være med på å bevisstgjøre dem, slik at veiledere for studenter får et godt grunnlag for veiledningen de skal utføre. Ikke bare teoretisk, men også gjennom refleksjoner over egen utført veiledning og praksis. Slik jeg forstod det, og ut fra tiden som var gitt seminaret blir dette utført begrenset. I de fleste yrker er det en travel hverdag, og det er sjelden man bruker tid for å sette seg ned å reflektere over arbeidet man utfører. Her bør kanskje veilederne bevisst "sette seg ned" og reflektere over egen utført veiledning. Hva er bra? Hva kan jeg gjøre bedre? Jeg tenker det var liten tid til å gjøre dette noe mye i forbindelse med seminaret. For egen del kunne veilederne innenfor de forskjellige praksisstedene hatt egevaluering på veiledningen de gir. En egevaluering som kunne inneholdt konkrete punkter. Dette handler jo ikke bare om at en eventuell student skal få sin praksis gjennomført, men også at en veileder skal kunne gi en god veiledning med en holdbar kvalitet. Dette vil også innbefatte måten man veileder på, holdningene man har, kontaktforholdet man som veileder er i stand til å utvikle overfor studenten. Det kan være gunstig at man som veileder evaluerer seg selv, og reflekterer over dette. Innenfor enkelte veiledningsutdanninger blir veiledere også skolert gjennom å skrive refleksjonsnotater i tillegg til kurs/seminarer/forelesninger. Formålet med en slik refleksjonsoppgave kan være å reflektere over, beskrive, drøfte, diskutere og vurdere egne måter man veileder på. Dette kan være en oppgave som i tillegg har utgangspunkt i en problemstilling knyttet til egen veiledningspraksis.(Sandell.2004)

Dette seminaret virker som sagt ikke å gå i dybden på veiledning, men å inneholde mye om strukturen rundt. Min intervjuperson fortalte at de heller ikke gikk inn i dybden på etiske refleksjoner og eventuelle veiledningsteknikker. Jeg tenker at det kunne vært gunstig å bruke tid på å gi en innføring i dette på seminaret, da dette kunne gitt rom for videre utvikling på egenhånd innenfor egen tolketjeneste etter endt kurs. Etikk og etiske retningslinjer er et stort og viktig området innenfor profesjonen tolk, det ville derfor være naturlig å bruke mye tid på dette også. Hos praksisstudenten for denne perioden ser det jo ut til at utføringen av etiske retningslinjer i praksis var viktige punkter for mål og ønsker i praksisen.

Temaområde 3. Hvordan planlegger dere å utføre praksisen?

Det kan være gunstig at det er studentens ønsker og mål for praksis som danner veiledningsgrunnlaget, slik min intervjuperson forklarer. At studenten selv definerer sitt eget læringsgrunnlag, gjør også at studenten har et forståelig og godt utgangspunkt. Her er det også viktig at veileder legger til grunne de mål for praksis som også er formulert fra utdanningsinstitusjonen. I veiledning, som i all annen pedagogisk virksomhet, har avklaring av målsetting stor betydning. (Killen.2012).

Veileder prøver også og legge til rette for at oppdragene studenten skal tolke, skal være varierte. Dette er viktig for at studenten skal få oppleve variasjonen av oppdrag i tolkeyrket. Samtidig tenker jeg at det kunne være gunstig for læring om studenten også fikk prøve seg på noen "fast" oppdrag, f eks skole eller arbeidsplass, for å kunne få oppleve tolkeoppdrag hvor man kan forberede seg grundig på faglig. Dette vil gjøre noe av praksisen forutsigbar og trygg, og likevel gi rom for utvikling.

Temaområde 4. Hvordan vurderes og observeres praksisen?

Når man vurderer praksis forteller veileder at de ser etter og vurderer konkrete eksempler som kan knyttes til studentens overordnede læringsmål, spesifikke mål for oppdraget, holdninger, samt situasjons og brukerforståelse. Jeg tenker at det er grunnleggende observasjon å evaluere studentens forhold til forståelse, verdier og mål som faget bygger på, og de holdninger og ferdigheter som karakteriserer faglig forsvarlig yrkesutøving. Samtidig må man huske at dette vil bli en overordnet og rund observasjon.(Killen.2012).

De tar ofte og noterer litt i forbindelse med enkelt oppdrag, men skriver ikke logg. Dette er noe min intervjuperson sier de kunne vært flinkere til. Dette må jeg si jeg er enig med henne i. Det kunne vært gunstig og hatt en enkel og ikke for omfattende logg med faste punkter som kunne føres til hvert enkelt oppdrag. Spesielt i tilfeller hvor det er flere veiledere for den enkelte student. Dette hadde også kunne ført til en mer sikker veiledning fra hovedveileder, fordi han/hun hadde all nødvendig informasjon.

Temaområde 5. Hvordan skriver du praksisrapport?

Veileder/intervjuperson forteller at hun i praksisrapporten legger til grunn elevens læringsmål, og skriver en oppsummering av disse. Hun forteller også at malen for en slik rapport stadig er under utvikling. Det kan være gunstig at veiledere har en "fastspikret" lik mal, slik at

kvaliteten på slike rapporter ikke varierer mye. Dette for å sikre og ivareta studenters praksis, og for at denne malen skal være tilpasset studentenes faglige nivå. Veileder som skolen bruker kan være en uensartet sammensatt gruppe som har forskjellige forventninger og vurderingskriterier. Dette kan komplisere veiledningen og begrense verdien av den. (Killen.2012).

8.3 Mine tanker om veiledningen.

Å veilede studenter er et stort ansvar. For at veiledningen skal bli tilfredsstillende er det viktig at veileder tar sine studenter på alvor, og legger til rette for en god praksis. Veileder har selv ansvar for veiledningen han/hun gir, og bør være bevisst måten man veileder på. I en veileders kunnskapsbase inngår faglig kompetanse og kommunikasjons- og formidlingsevne. Hvor store krav som stilles til den enkelte komponent er avhengig av hvilken tradisjon det er veiledninger foregår innenfor. (Johannessen m fl 2010).

Når jeg etter gjennomførte intervju tenker tilbake på all informasjonen jeg har fått, tenker jeg at kompetansen på veiledningen er ujevn og spredt. Noen tolker er hovedveiledere, og noen er bi -veileder. Noen ganger er det også flere tolker inne på sentralen eller freelancetolker som skal fungere som veileder for samme student. Min intervjuperson forteller at hun refererer med bi -veiledere når hun skal skrive praksisrapport. Her er det viktig at veiledere har et godt samarbeid.

Da det er slik at en student har flere veiledere, kunne det vært gunstig at disse veilederne kunne ha "samkjørt" og brukt like system for veiledning og vurdering. Jeg tenker det da ville vært en fordel å ha retningslinjer for hvordan dette kan utføres, slik at både studenter og veiledere har like utgangspunkt de kan referere til. På bakgrunn av dette ønsker jeg nå å komme med forslag til retningslinjer for veiledere for tolkestudenter.

9.0 Forslag til retningslinjer for veiledning.

Metaforisk sett kan ordet veiledning sette oss på tanken om vandring langs en vei. Den andre siden ved veiledningsbegrepet er at noen skal lede an langs veien. Det forutsetter kunnskap om landskap og terreng og evnen til å gi hjelp når det trengs. (Skagen. 2004)

For at man skal kunne gi en god veiledning, er det noen ferdigheter som kan være gunstig.

En veileder bør en ha:

- gode kommunikasjonsferdigheter.
- evnen til å stille gode spørsmål.
- evnen til å reflektere over mål og problemstillinger.
- god forståelse.
- god relasjonskompetanse.(Evnen til å etablere kontakt med andre mennesker på en slik måte at de føler seg respektert og ivaretatt(Killen.2012).

9.1 Retningslinjer.

Før veileder har det første møte med studenten, bør studenten ha sendt ønsker og mål for praksisen til praksisveileder. Dette for at veileder skal kunne forberede seg, og lage en plan for praksis.

- En bør ha god tid ved det første møtet. Reflekter sammen med studenten om ønsker og mål han/hun har skrevet, slik at dere sammen kan utarbeide et veiledningsgrunnlag. Avklar også roller og forventninger til praksis, slik at man unngår misforståelser. Det kan også være gunstig å forberede studenten på hvordan du har tenkt å utføre veiledningen.
- Lag en plan for praksisen. Har studenten en timeplan å gå ut ifra, vil praksisen være mer forutsigbar.
- La studenten få oppdrag som kan settes i forbindelse med veiledningsgrunnlaget.
- Legg til rette for at studenten får oppdrag hvor han/hun må forberede seg faglig.(eks skoletolking). Om studenten er godt forberedt til et oppdrag, kan dette øke prestasjonen, noe som vil være gunstig for motivasjonen.

Veiledning for enkeltoppdrag.

- Veiledningen studenten får, bør omfatte alle oppdrag han/hun gjennomfører.
- Studenten bør på forhånd få en god innføring i hvilke type oppdrag som skal tolkes.
- Før alle oppdrag kan man ha en før veiledning hvor veileder hjelper studenten i å sette opp konkrete læringsmål for oppdraget.
- Om studenten tolker sammen med veileder og/eller andre tolker i to –tolk system kan dette være god læring. Da vil veileder fungere som ”modell” for yrket.
- Reflekter sammen med studenten etter at oppdraget er ferdig. Hvordan ble jobben utført? Ble læringsmålene oppnådd? Hvordan ble de oppnådd? Hvorfor ble de oppnådd?
- Skriv logg til hvert enkelt oppdrag. Kopi av logg gis studenten slik at han/hun kan bruke dette i videre utviklingsarbeid. Loggen kan også fungere som viktig materiell for hovedveileder dersom eleven har vært på oppdrag sammen med en bi –veileder.

Logg for veiledning av enkelt oppdrag.

Før -veiledning: Hvordan reflekterer studenten på forhånd angående oppdraget?

Forberedelse: Hvordan forbereder studenten seg?

Møte med bruker: Hvordan møter studenten bruker?

Forståelse: Har studenten god forståelse for termer og struktur rundt oppdraget?

Språklig utførelse: Er den språklige utførelsen tilfredsstillende? Eks gode oversettelser.

Kommer budskapet godt frem?

Tolkefaglige kompetanseområder:

- Viser studenten god faglig kompetanse?
- Viser studenten god yrkesetisk kompetanse?
- Viser studenten god utviklings kompetanse?

10.0 Avslutning.

Jeg har i denne oppgaven laget forslag til en innovasjon. Jeg forstår ikke dette som et endringsarbeide, men et utviklingsarbeide. Da jeg har brukt eksisterende kunnskap som utgangspunkt for å utvikle et nytt system. Jeg har på bakgrunn av dette kommet med forslag til retningslinjer for det å veilede tolkestudenter. Jeg mener derfor å ha fått svar på min problemstilling.

Å skrive denne oppgaven har bevisstgjort meg på mange områder angående det å veilede studenter. Spesielt på dette med veiledning og veiledningskompetanse. Har inntrykket av at noen ganger er det mange krav til studentene, men få til veilederne. Studenten er prisgitt hvilken veileder han/hun får i en praksis som er viktig for sin utdanning. Det kunne vært gunstig for praksisen, om det ble lagt mere vekt på god veiledningskompetanse hos veilederne. Og at det hadde blitt opprettet studie for tolker som ønsker å praktisere veiledning for studenter.

Litteraturliste.

Bergh, G. (2009) Norsk Tegnspråk som offisielt språk. Fagbokforlaget.*

Botnen Eide, S m fl.(2011) Til den andres beste. Gyldendal Norsk Forlag AS.

Dalland, O. (2012). Metode og oppgaveskriving for studenter. Gyldendal Norsk Forlag.

Grønlie, S. (2005) Uten hørsel. Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.*

Johannessen, E og Kokkersvold, E. Vedeler, L.(2010). Rådgivning. Gyldendal Norsk Forlag.*

Killen, K.(2012) Profesjonell utvikling og faglig veiledning. Gyldendal Norsk Forlag.*

Kvale, S. og Brinkmann, S. (2009). Det kvalitative forskningsintervju. Gyldendal Norsk Forlag AS.*

Olsson, H. Sørensen, S. (2009). Forskningsprosessen. Gyldendal Norsk Forlag.

Sandell, O.(2004) Om faglig veiledning, om ulike perspektiver på læring, om kunnskap. Rapport. Høgskolen i Østfold.*

Elektroniske kilder: www.hist.no/aattachment.ap 15.02.2013

VEDLEGG 1.

SEMISTRUKTURERT INTERVJUGUIDE.

Temaområde nr. 1 Kursing i praksisveiledning.

-Hvem holder kurs?

-Hvem får kurs? Eks Ledelse ved tolketjenesten, de ansatte tolkene, freelancetolkene osv.

Temaområde nr. 2 Hva går disse kursene ut på?

-Lærer dere om evaluering av tekniske tolkeferdigheter?

-Lærer dere å veilede gjennom samtale/refleksjon om f eks etikk?

-Lærer dere veiledningsteknikker?

-Får dere informasjon rundt praksis?

Temaområde nr. 3 Hvordan planlegger dere å utføre praksisen?

-Hvordan forbereder du veiledningen?

-Har dere rolleavklaring med studenten?

-Planlegges oppdragene eleven skal være med på med tanke på elevens praksismål, eller blir oppdragene mere tilfeldig utvalgt pga kapasitet og økonomi?

-Hvilke typer oppdrag er eleven med på?

Temaområde nr. 4 Hvordan vurderes og observeres praksisen?

-Hva ser du etter når du observerer/evaluerer praksis?

-Skriver du logg?

-Når praksisstudenten er med andre tolker på oppdrag, hvordan evaluerer/vurderer du dette?

Temaområde nr. 5 Hvordan skriver du praksisrapport?

-Hva legger du til grunne når du skriver en praksisrapport?

-Skriver du som veileder praksisrapport alene, eller gjør du det i samråd med andre tolker?